

Ilona Vēliņa-Švilpe

Sieviešu koris "Latve"

Sieviešu koris "Latve" dibināts 1987. gadā, un tā mājvieta ir LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte. No pašiem pirmsākumiem korim ir izveidojies spēcīgs mākslinieciskais kodols – diriģente un pedagoģe, Mg.sc.educ. Ilze Feldmane un koncertmeistare Dzintra Vīcupe. Kora dalībnieču skaits laika gaitā mainījies – savulaik tajā dziedājušas 30–40 sievietes, šobrīd – aptuveni 20. Kora repertuārā ir gan latviešu, gan ārzemju komponistu klasiskie skaņdarbi sieviešu korim, gan tautas dziesmu apdares un mūsdienu mūzika. Pilnveidojot repertuāra daudzveidību, rūpīgi tiek apgūti dziesmu vārdi itāļu, franču, latīņu u.c. valodās. Plašais repertuārs un augstā mākslinieciskā kvalitāte sniedz iespēju korim "Latve" aktīvi piedalīties ne tikai LU rīkotajos pasākumos, bet arī Latvijas mūzikas dzīvē. Kopš dibināšanas koris piedalījies visos Vispārējos latviešu Dziesmu un Deju svētkos un Baltijas valstu Studentu dziesmu un deju svētkos "Gaudeamus". Kora "Latve" balsis ir skanējušas daudzviet Eiropā, lieliski pārstāvējot LU un Latvijas vārdu, kā arī izcīnot godalgotas vietas dažādos starptautiskos koru konkursos.

Vēsture

Sieviešu kora "Latve" vēsture ir cieši saistīta ar latviešu nacionālo atmodu un centieniem atgūt valstisko neatkarību 20. gs. 80. gadu beigās. 1987. gadā Latvijas Valsts Universitātes Pedagoģijas fakultāte (tagad – LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte) nolēma dibināt savu kori un pieaicināja tā izveidei J. Vītola Mūzikas akadēmijas mūzikas pedagoģijas 1. kursa studenti Ilzi Feldmani. Koris ātri iekļāvās augstskolas mūzikas dzīvē un ieguva klausītāju simpātijas. Nereti kori dēvēja par "Zīda lakstīgalām", jo toreizējais fakultātes dekāns doc. Oskars Zīds aktīvi atbalstīja fakultātes māksliniecisko darbību.

Kora dibināšanas laiku un pirmsākumus spilgti iezīmēja valstī notiekošās pārmaiņas. Latvijas neatkarības atgūšanas cerība īpaši bija jūtama 1988. gadā, kad Rīgā norisinājās folkloras festivāls "Baltica", un daudzviet dalībnieku rokās plīvoja sarkanbaltsarkanais karogs. Tajā gadā koris pirmo reizi piedalījās Baltijas valstu Studentu dziesmu un deju svētkos "Gaudeamus" Viļņā. Gatavojoties svētkiem, kora dalībnieces pašas izgatavoja Latvijas karogu. Arī savu nosaukumu "Latve" koris ieguva pateicoties patriotiskām noskaņām. Tas ir aizgūts no Raiņa poēmas "Daugava" un komponista Mārtiņa Brauna skanīgās dziesmas "Pērkons, Saule, Daugava". Kora dalībnieču vidū ir

topošās un esošās mājturības skolotājas ar teicamām rokdarbu prasmēm: aušanu, izšūšanu un tērpu modelēšanu. Pateicoties tam, korim ir pašu austs karogs un lieliski pašu darināti tērpi.

Kora "Latve" darbība un panākumi 26 tā pastāvēšanas gados ir veidoti ne tikai pateicoties mākslinieciskās vadītājas I. Feldmanes prasmei un dalībnieču skanīgajām balsīm. Ņemot vērā to, ka korī darbojas LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes topošās pedagoģes un absolventes, kuras jau strādā izglītības jomā, tas izceļas ar ļoti lielu disciplinētību, apzinīgumu, radošumu un aktivitāti. "Latvi" raksturo augsta pienākuma izjūta, kā arī sievišķība un prasme sevi pasniegt, kas ir ļoti svarīgi, stājoties publikas vai konkursa žūrijas priekšā. "Latve" ar savu darbību spilgti apliecina un turpina jau vēsturiski Latvijā izveidojušās skolotāju muzicēšanas tradīcijas.¹

Kora tautastērps

Pirmie "Latves" skatuves tērpi bija tautastērpi, kas tika izveidoti 1988. gadā – lai piedalītos Baltijas valstu Studentu dziesmu un deju svētkos "Gaudeamus". Kora dalībnieces izvēlējās skaistos, tumši zilos Kuldīgas tautastērpus. Pateicoties Pedagoģijas fakultātes atbalstam, tika sarūpēti nepieciešamie materiāli, bet tērpus dalībnieces veidoja pašrocīgi – gan izšuva blūzes, gan auda jostas. Kuldīgas novada sieviešu goda kreklis ir vieni no greznāk rotātajiem visā Latvijā – stāvā apkakle izšūta ar tumši zilu vilnas dziju, uz pleciem un piedurkņu augšdaļā blīvs, bagāts izšuvums balto darbu tehnikās, bet aprocas izšūtas ar baltiem vai krāsainiem diegiem.² 1988. gadā kora dalībnieces steidza pabeigt tērpu darināšanu – pēdējie izšuvuma krustdūrieni tapa vēl vilcienā, braucot uz svētku norises vietu Viļņā. Līdz šim tie ir vienīgie kora tautastērpi un saistās ar brīnišķīgām atmiņām par lielo garīgo pacēlumu, kas valdīja ne tikai Latvijā, bet visās trijās Baltijas valstīs.

Katrā koncertā, uzstājoties tautastērpos, koris ir saņēmis skatītāju neviltotas simpātijas. Ļoti īpaša ir Kuldīgas tautas tērpa villaine jeb mēlene. Kuldīgas novadā vēl 19. gs. sievietes sedzās ar tumši zilām mēlenēm, ko rotāja uzšūtas bronzas vai misiņa spirālītes un piekariņi.² Tērps ir vizuāli skaists un lieliski papildina kora izpildītās dziesmas. Koris ar šo tērpu ir izpelnījies arī *skanošākā* kora nosaukumu, jo, valkājoties, mēlenes piekariņi ieskanas. Šīs skaņas pavada kori gan ieņemot vietas uz skatuves, gan ejot dziesmu svētku gājienos. Nereti konkursos žūrijas ir atzīmējušas kora lielisko vizuālo tēlu un to, ka šīs tērpu piekariņu skaņas jau pirms dziesmas izpildījuma rada īpašu noskaņojumu. Sevišķi par kora tērpiem sajūsminās ārzemju skatītāji. Papildus Kuldīgas tautastērpiem korim ir vēl divi koncerttērpi, kurus arī domājušas un skicējušas pašas kora dalībnieces.

Repertuārs un nozīmīgākie koncerti

Sieviešu koru repertuārs diemžēl nav tik plašs kā jauktajiem koriem, tomēr koris "Latve" ir lieliski pratis izveidot visaptverošu repertuāru loku. Kora dziesmu pūrā ir gan latviešu komponistu Emīla Dārziņa, Alfrēda Kalniņa, Jēkaba Graubiņa, Tāļivalža Ķēniņa, Jāņa Kalniņa u.c. darinātās dziesmu pārles, gan pasaules sieviešu koru klasika – Johanna Brāmsa, Franča Šūberta, Roberts Šūmaņa u.c. komponistu darbi. Repertuārā bagātīgi pārstāvētas tautas dziesmu apdares, kā arī garīgā mūzika. Kora balsis ir skanējušas Krimuldas, Valdemārspils u.c. dievnamos Latvijā.

Kolektīvs nepārtraukti meklē jaunus izaicinājumus un iespējas dažādot savu repertuāru. "Latve" saviem klausītājiem var piedāvāt populārās mūzikas izpildījumus, kā arī džeza interpretācijas. Šeit liela nozīme ir bijusi veiksmīgai kopsadarbībai ar dziedātāju un mūzikas pedagoģi Anci Krauzi un dažādiem vokāli instrumentāliem ansambļiem. Savukārt, izpildot dziesmas ērģeļu skaņu pavadībā LU Lielajā aulā, koncertēts kopā ar izcilo latviešu ērģelnieku, J. Vītola Mūzikas akadēmijas profesoru Tāļivaldi Deksnī. Korim ir izveidojusies sadarbība ar Liepājas Universitātes sieviešu kori "Atbalsis" un Latvijas Lauksaimniecības Universitātes sieviešu kori "Liepa" u.c. kolektīviem.

Korim ir iedibinātas skaistas tradīcijas. "Latve" piedalās ikgadējos Emīla Melngaiļa jubilejas atceres mūzikas pasākumos un Jurjānu Andreja piemiņai veltītos koncertos. Par tradicionāliem ir kļuvuši kolektīva jubilejas koncerti, kas skanējuši LU Lielajā aulā, Latviešu biedrības nama Zelta zālē un Anglikāņu baznīcā. Īpaša tradīcija ir kora uzstāšanās visos LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes izlaidumos, kur izskan arī fakultātes himna – tautasdziesma "Dar' man, tēvis pastaliņas". Kora dalība fakultātes izlaidumos ir vienīgā šāda veida tradīcija augstskolā.

Mākslinieciskā vadītāja I. Feldmane ir gandarīta, ka korim koncertējot dažādās Latvijas vietās, ik uz soļa var satikt bijušās kora dalībnieces. Absolvējot LU un pārtraucot dalību "Latvē", bijušās kora dalībnieces turpina dziedāt citos kolektīvos. "Latves" nākamais radošais izaicinājums ir spordināt balsis lielākajam koru mūzikas festivālam – 8. Pasaules koru olimpiādei, kas 2014. gadā norisināsies Rīgā.

Sieviešu kora "Latve" CV

1987

Dibina sieviešu kori "Latve"

1988

Pirmā dalība X Baltijas valstu studentu dziesmu un deju svētkos "Gaudeamus" Viļņā (Lietuva)

1990

Pirmā dalība XX Vīspārējos latviešu Dziesmu un X Deju svētkos

1992

2. vieta jauniešu koru konkursā Kalundborgā (Dānija)

1996

Koncerts Prāgā (Čehija)

1998

Bronzas diploms Roberta Šūmaņa kora mūzikas konkursā Cvikavā (Vācija)

1999

Sudraba balva Starptautiskajā koru konkursā Tamperē (Somija)

2000

Sudraba diploms Starptautiskajā koru konkursā Riva del Garda (Itālija)

2003

Sudraba medaļa Starptautiskajā koru konkursā Olomoucā (Čehija)

2008

Dalība Latvijas Kultūras dienās Slovēnijā

2012

Sudraba medaļa Starptautiskajā koru konkursā Pardubicē (Čehija)

Mākslinieciskā vadītāja

1987–pašlaik

Ilze Feldmane

¹

Latvijas Universitātei – 80. Rīga : Latvijas Universitāte, 1999. 181. lpp.

²

Latviešu tautas tēpi : Latviešu un lībiešu tēpi / Latvijas Vēstures muzejs ; sast. Zīle Bremze u.c. 2.[sēj.] , Kurzeme. Rīga : Jāņa sēta, 1997. 42. lpp.